

Aan de gemeenteraad

Op 8 februari 2025 stelde S. Soytekin (DENK) ons schriftelijke vragen over 'Kopen op de pof: Hoe achteraf betalen Rotterdammers in de schulden stort' (25bb000945).

Inleidend wordt gesteld:

Naar aanleiding van het artikel 'Máxima noemt kopen op de pof 'bom die gaat ontploffen'¹ op de site van NOS.nl maken we ons grote zorgen over onder meer onze Rotterdamse jongeren. Graag zouden we onnodig grote schuldenproblematiek door achteraf betalen bij winkels willen voorkomen. Schuldhulpverleners spreken al van een explosie aan schulden en deurwaarders zien meer jongeren met schulden.

De risico's en gevolgen van het kopen op afbetaling zijn groot. Oplopende schulden, verlies van financiële controle en verergering van armoede. Dit kan leiden tot langdurige betalingsproblemen en sociale uitsluiting.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Bent u bekend met het artikel waar we naar verwijzen? Zo ja, wat vindt u hiervan?

Antwoord:

Ja, daar zijn wij mee bekend. Het artikel benadrukt de risico's van 'buy now, pay later'-diensten, met name voor jongeren en financieel kwetsbare groepen. Wij hechten er veel waarde aan dat Rotterdammers zich bewust zijn van de mogelijke risico's van achteraf betalen. Daarom maken 'buy now, pay later'-diensten en de bijbehorende risico's deel uit van schuldpreventie en komen ze, waar relevant, aan bod bij gemeentelijke loketten zoals het Jongerenloket, Sociaal Raadslieden en Geldplein.

Vraag 2:

Bent u het met ons eens dat schuldenstapeling en gewenning, aan elke keer een nieuwe schuld niet genormaliseerd moet worden? Zo nee, waarom niet?

¹ <https://nos.nl/artikel/2554978-maxima-noemt-kopen-op-de-pof-bom-die-gaat-ontploffen>

Antwoord:

Ja, dat zijn wij met u eens. Daarom zetten wij actief in op duidelijke en toegankelijke informatie om Rotterdammers bewust te maken van de financiële risico's en het belang van verantwoord omgaan met geld, onder andere door het onderwerp bespreekbaar te maken (zie ook het antwoord op vraag 1). Ook komt het aan bod in diverse voorlichtingen en trainingen van de gemeente en haar subsidiepartners (zie ook het antwoord op vraag 5).

Vervolgens wordt gesteld:

In het artikel 'Pinnen op de pof? Tweede kamer wil verbod.'², staat dat de AFM de afgelopen jaren de 'betaal later'-industrie heeft onderzocht. In 2022 vonden 45 miljoen 'betaal later'-transacties plaats in Nederland, ter waarde van 4,8 miljard euro. Drie procent hiervan ging naar incassobureaus. In 2023 600.000 betaal later-transacties door jongeren tussen de 13 en 17 jaar oud, met een waarde van gemiddeld 50 euro. Twee op de drie transacties werden bij kledingverkopers gedaan.

Vraag 3:

Heeft u inzicht in het aantal jongeren en volwassenen in Rotterdam dat gebruikmaakt van 'betaal later'-diensten zoals Riverty, Klarna en Billink? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, daar hebben wij geen inzicht in. Deze gegevens worden in verband met privacywetgeving (AVG) niet met ons gedeeld.

Vraag 4:

Is er bekend hoeveel jongeren en volwassenen in Rotterdam financiële problemen ondervinden als gevolg van het gebruik van deze 'betaal later'-diensten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, dat is niet bekend. De gemeente registreert welke jongeren en volwassenen zich melden met financiële hulpvragen en welke ondersteuning nodig is. In 2024 was er bij ongeveer 24% van de schuldregelingen bij jongeren en bij 12% van de schuldregelingen bij volwassenen sprake van een schuld bij een 'betaal later'-dienst. Het is belangrijk om op te merken dat niet alle jongeren en volwassenen die te maken hebben met geldzorgen zich tot de gemeente wenden voor hulp, waardoor er geen volledig zicht is op de omvang van het probleem.

Uit onderzoek van de Autoriteit Financiële Markten³ blijkt dat gemiddeld 97% van de gebruikers in Nederland de betaling op tijd voldoet.

Vraag 5:

Deelt u de mening dat financiële zelfredzaamheid—zoals leren werken, sparen en verantwoord uitgeven—een essentiële vaardigheid is die standaard in het onderwijs en opvoeding verankerd zou moeten zijn? Zo ja, hoe zou dit concreet als vast onderdeel in de onderwijsprogramma's kunnen worden meegenomen?

² <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2541768-pinnen-op-de-pof-tweede-kamer-wil-verbod>

³ Buy Now, Pay Later, Verkenning van een nieuwe trend, AFM 2022

Antwoord:

Ja, wij delen uw mening. Onderwijsprogramma's vallen echter onder de verantwoordelijkheid van het Rijk. Het Rijk is de enige partij die financiële educatie als verplicht onderdeel in het curriculum kan opnemen. Tegelijkertijd hebben scholen de vrijheid om hier op eigen initiatief aandacht aan te besteden, omdat zij het belang ervan inzien. Dit gebeurt al op verschillende scholen in Rotterdam, met steun van gemeentelijk gesubsidieerde organisaties zoals Stichting Aflatoun.

Vanuit de gemeente benadrukken wij het belang van financiële zelfredzaamheid in onze lobbyactiviteiten. Daarnaast stellen wij subsidie beschikbaar voor partners in de stad die zich inzetten voor financiële educatie. Zo komt het onderwerp 'achteraf betalen' ook aan bod in de financiële redzaamheidstrainingen van Gers met Geld en in diverse voorlichtingssessies op onder andere middelbare scholen. Deze voorlichtingen worden verzorgd door de voorlichters van Geldplein en andere door de gemeente gesubsidieerde partijen zoals MoneyWays en Money Start.

Vraag 6:

Welke concrete stappen gaat het college ondernemen om ervoor te zorgen dat álle jongeren, en in het bijzonder kwetsbare jongeren uit gezinnen met beperkte financiële middelen, deze vaardigheden tijdig en effectief aanleren?

Antwoord:

Zie beantwoording onder vraag 5.

Vraag 7:

Wat is het resultaat van het door de gemeentelijke loketten wijzen op risico's van het kopen op afbetalingen aan jongeren en volwassenen met schulden of in kwetsbare situaties?

Antwoord:

Bij de diverse gemeentelijke loketten en afdelingen zoals Vraagwijzers, Jongerenloket, wijkteams en Geldplein, hebben wij contact met Rotterdammers in kwetsbare situaties, waaronder jongeren en volwassenen met schulden. In deze contacten wijzen wij de Rotterdammer op de risico's van het kopen op afbetaling. De resultaten hiervan zijn echter niet specifiek inzichtelijk te maken.

Vraag 8:

Kunnen we in Rotterdam spreken van een daadwerkelijk effect van het preventief werken wat betreft de financiële redzaamheidstrainingen en de voorlichtingen over risico's van het kopen op afbetaling? Zijn er cijfers van zichtbaar positieve resultaten onder deelnemers?

Antwoord:

Rotterdammers in een schuldhulpverleningstraject bieden we Gers met Geld aan om financieel redzaam te worden. Bij een traject Gers met Geld wordt op verschillende manieren gewerkt aan gedragsverandering en het vergroten van financiële vaardigheden om terugval in financiële problemen te voorkomen. Na afloop van een traject Gers met Geld wordt een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. Ook wordt een halfjaar na afronding van het traject een tweede KTO afgenomen. Zodoende wordt gekeken of Gers met Geld heeft bijgedragen aan de gewenste gedragsverandering. We verwachten hierover de resultaten te kunnen delen in Q2 2025.

Vraag 9:

In hoeverre zijn de risico's van het invoeren van het kopen op afbetaling in fysieke winkels inmiddels ter sprake gebracht bij contacten met het kabinet en ook ambtelijk via onder andere de VNG?

Antwoord:

Wij kaarten regelmatig onze zorgen aan over de risico's van kopen op afbetaling in fysieke winkels, zowel in gesprekken met het kabinet als via de VNG. Dit doen we actief, tijdens overleggen en lobbyactiviteiten. We benadrukken de impact van 'buy now, pay later' diensten op kwetsbare groepen en de potentiële financiële risico's die hieraan verbonden zijn.

Vraag 10:

Zijn de risico's en het belang van terughoudendheid bij het aanbieden van kopen onder afbetaling inmiddels door het college bij winkeliers onder de aandacht gebracht? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, we hebben dit onderwerp onder de aandacht gebracht bij de gemeentelijke bedrijfscontactfunctionarissen en accountmanagers voor retail en zullen dit blijven doen. Dankzij hun contacten met ondernemerscollectieven bereikt deze informatie de winkeliers. Daarnaast zal het college in bestuurlijk overleg met winkeliers de hierboven genoemde risico's en het belang van terughoudendheid bij het aanbieden van kopen of afbetaling onder de aandacht brengen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten